

Stortingets behandling av Statsbudsjettet 2016

Finansnæringens rolle i omstillingen av norsk økonomi

Finansnæringen spiller en sentral rolle i omstillingen norsk økonomi, som bindeleddet mellom sparing og investeringer. Finansieringsformidling, betalingsformidling og risikospredning er næringens hovedoppgave. Årlig blir ett av ti norske foretak lagt ned, og like mange startes opp. Skal denne dynamikken løfte verdiskapingen, må finansnæringens plassering av kapital være effektiv og riktig. Finansieringskapasitet og vurderinger av avkastning og risiko er dessuten like viktig for intern omstilling i eksisterende bedrifter, som også har stor betydning for kommende omstillinger.

Dette forutsetter konkurransedyktige rammevilkår, og at norske aktører ikke underlegges vesentlig strengere regulatoriske krav enn for utenlandske aktører virksomme i Norge. I dag ser vi derimot betydelig skjevregulering, med en rekke uheldige virkninger. Dette stimulerer til høyere andel boliglån og lavere andel bedriftslån i norske bankers porteføljer, og kraftig svekkelse av deres konkurransekraft i lavrisikosegmenter i bedriftsmarkedet. Som kjent har BN Bank vedtatt å avvikle sine bedriftslån, som alle er lavrisikoengasjementer, som følge av særnorske bestemmelser.

I Nasjonalbudsjettet 2016 hevdes det at norske bankers markedsandel er stabil. Finanstilsynets publikasjoner viser imidlertid at filialer av utenlandske banker nå har en utlånsvekst i både person- og bedriftsmarkedet som langt overstiger norske bankers utlånsvekst. Konkurranse fra utenlandske aktører er positivt, men hensynet til økonomisk stabilitet tilsier klare fordeler med en betydelig hjemmehørende banknæring.

Finans Norge har støttet de internasjonale kapitalkrav som etterfulgte finanskrisen, men det er svært uheldig at norske myndigheter bruker handlingsrommet til å innføre strengere regler i Norge. Det innebærer at omfattende regulatoriske krav kun får virkning for banker under norsk tilsyn, og ikke for filialer av utenlandske banker med aktivitet i Norge. Om kort tid ventes det at det europeiske kapitalkravsregelverket skal inntas i EØS-avtalen. Da bør norske myndigheter sørge for at norsk regulering fullt ut bringes i samsvar med EUs regelverk.

Merverdi på finansielle tjenester

Regjeringen varsler at merverdiavgiften skal innføres gjennom en ordinær mva på vederlag for finansielle tjenester og en avgift på margininntekter med et samlet proveny på 3,5 mrd kroner. Scheelutvalget understreker at finansnæringen i Norge i store trekk arbeider under det samme skatteregimet som andre næringsdrivende. Det er ikke behov for en sterkere beskatning av finansnæringen i seg selv, men utvalget hevder at unntaket fra mva på finansielle tjenester medfører at disse tjenestene er rimeligere enn de burde være, og at dette medfører et overforbruk av slike tjenester.

Utgangspunktet om at lavere pris på finanstjenester gir et overforbruk er verken nærmere utdypet eller dokumentert. Det er ikke noe som tyder på at nordmenn har et generelt overforbruk av finansielle tjenester.

Merverdiavgift på finansielle tjenester er vurdert en rekke ganger tidligere, og konklusjonen har hver gang vært at dette verken er formålstjenlig eller praktisk mulig.

Heller ikke i EU er dette nå en aktuell problemstilling. Norge bør ikke innføre et eget avgiftsregime for finansielle tjenester som i tillegg blir svært vanskelig å gjennomføre rent praktisk.

En så sterk økning i beskatningen av finansielle tjenester som det legges opp til, vil ikke kunne gjennomføres uten betydelige konsekvenser for næringsliv og privathusholdninger i Norge. Utvalget har ikke kommet inn på noen vurdering av disse konsekvensene, hvilke utslag dette vil innebære, eller problematisert hvordan dette vil slå ut for konkurranseevnen i Norge.

Finans Norge etterlyser bedre vilkår for privat pensjonssparing

For alle er det relevant hva man får i samlet pensjon fra ulike kilder den dagen man blir pensjonist. Behovet for gode ordninger for å kunne spare til pensjon har økt etter innføring av pensjonsreformen. Privat pensjonssparing også kalt individuell pensjonssparing (IPS) er sparing over lang tid. Den enkelte arbeidstaker har fått større fleksibilitet i uttak, men har samtidig fått større ansvar for at pensjonsopptjeningen er tilstrekkelig til å sikre egen ønsket levestandard som pensjonist. Det er også godt kjent at dagens fripoliser taper kjøpekraft noe som underbygger behovet for individuell sparing.

Finans Norge etterlyser at Regjeringen følger opp regjeringserklæringen fra 2013 hvor man slår fast at "Regjeringen vil stimulere til privat pensjonssparing gjennom å øke de årlige sparebeløpene og vurdere innføring av lik sats i beskatning ved sparing og uttak."

Følgende tiltak må iverksettes:

- Det nå må legges bedre til rette for egen pensjonssparing. Økt skattesymmetri er det viktigste tiltaket for å gjøre produktet mer lønnsomt og attraktivt.
- Dagens maksimale sparebeløp må heves for at individuell pensjonssparing skal anses som en egnet spareform. For å sikre at pensjonen holder tritt med prisveksten mener Finans Norge at dagens øvre grense for sparing må erstattes av et forholdstall av grunnbeløpet (G). Finans Norge foreslår at ny øvre grense for årlig sparing i IPS settes til 0,5 G. Ved innføring av IPS i 2008 anslo Finansdepartementet en provenyeffekt på omlag 500 millioner kroner. Samlet provenyeffekt for IPS var imidlertid i 2014 kun ca 95 millioner kroner. Dette tilsier at det er budsjettmessig handlingsrom for å heve grensene for individuell sparing.
- Utvide adgangen for fleksibel tilleggssparing på den kollektive pensjonsavtalen.